

KORONAVİRÜSÜN KARŞILAŞTIRMALI ANAYASA HUKUKUNA ETKİLERİ - 1: KKTC'DE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİNİN ERTELENMESİ ÜZERİNE NOTLAR

Batuhan Ustabulut*

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) ilk turu 26 Nisan 2020 Pazar günü yapılması kararlaştırılan Cumhurbaşkanlığı seçimi, koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler çerçevesinde KKTC Cumhuriyet Meclisi tarafından 19 Mart 2020 tarihinde alınan kararla 11 Ekim 2020 Pazar gününe ertelenmiştir. KKTC'de Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ertelenmesine ilişkin verilen kararın KKTC Anayasasındaki düzenlemeler çerçevesinde incelenmesi ve koronavirüsün doğurduğu sonuçların anayasa hukuku bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.

KKTC Anayasasının dördüncü kısmı yürütmeyi düzenlemiştir. Yürütmenin ilk kanadı olan Cumhurbaşkanının nasıl seçileceği Anayasanın 99. maddesinde belirtilmiştir. Fakat Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yapılamamasına ve ertelenmesine ilişkin KKTC Anayasası tarafından öngörülmüş herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. KKTC Anayasası 79. maddesinin 5. fıkrasında Cumhuriyet Meclisi seçimlerinin ertelenebilmesine imkân tanıyan bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre "Olağanüstü nedenlerle seçimin yapılması olanağı yoksa, seçimler, bir yıl süreyle, Cumhuriyet Meclisi tarafından ertelenebilir. Seçimlerin ertelenmesi kararı, üye tamsayısının üçte ikisinin oyu ile alınır". Bu düzenlemeye dikkat edildiğinde sadece Cumhuriyet Meclisi seçimlerinin ertelenebilmesi ve Cumhuriyet Meclisinin bu yetkisini olağanüstü nedenler dolayısıyla kullanabilmesi mümkündür. Hangi durumların

* Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku

olağanüstü nedenler olarak niteleneceği ve olağanüstü durumlarda nelerin yapılabileceği KKTC Anayasasının 124-128. maddelerinde düzenlenmiştir. Anayasanın 124. maddesine göre tehlikeli salgın hastalıklar nedeniyle Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından olağanüstü durum ilân edilebilmesi mümkündür. Bu düzenlemeden hareketle Cumhuriyet Meclisi seçimlerinin ertelenebilmesinin olağanüstü durum ilânına bağlı olduğu söylenebilir. Olağanüstü durum ilânında Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ertelenebileceğine ilişkin herhangi bir düzenlemeye ise burada yer verilmiş değildir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ertelenmesine ilişkin verilen kararda hukuka uygunluk bulunduğunu söyleyebilmek mümkün gözükmemektedir.

Birçok devlette olduğu gibi KKTC'nin de genel sağlık nedeniyle seçimlerin ertelenebilmesini anayasal düzenlemelerde öngöremediği görülmektedir. Bu nedenle salgın hastalıklar nedeniyle ortaya çıkan sorunların tartışılabilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için yasama organının düzenli olarak çalışmasının sağlanması ve somut olayda görüldüğü üzere gerekli anayasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu tür durumlar gerekli altyapının kurulması ve seçim güvenliğinin sağlanması hâlinde elektronik oylamaların yapılmasını gündeme getirmeli ve elektronik seçimlerin yapılabilirliği tartışmaya açılmalıdır.